

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія природничих дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов
2014р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою

галузь знань 0101 Педагогічна освіта
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність 5.01010101 Дошкільна освіта
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація _____
(назва спеціалізації)
інститут, факультет, відділення Університетський коледж
(назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою
для студентів

галузь знань 0101 Педагогічна освіта

спеціальність 5.01010101 Дошкільна освіта

Розробники: Любарова Віра Миколаївна, викладач-методист циклової комісії природничих дисциплін Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

„28” серпня, 2014 року- 30с.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії викладачів природничих дисциплін

Протокол від «28» серпня 2014 р. № 1

Голова циклової комісії Глухенька Л.М.

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом, структура типова

Заступник директора

з навчальної роботи

 (С.І. Дем'яненко)

Заступник директора

з навчально-методичної роботи

 (З.Л. Гейхман)

Схвалено Методичною радою Університетського коледжу

Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол від «5» вересня 2014 року № 1

“ 5 ” 2014 року

Голова (М.В. Братко)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою» є :

- розвиток наукового мислення студентів, формування знань про природне довкілля України, встановлення причинно-наслідкових зв'язків в природі, формування екологічного світогляду;
- стимулювання інтелектуальної готовності і здатності студентів здійснювати навчальну взаємодію;
- оволодіння студентами системою знань з методики ознайомлення дітей з природою;
- формування професійних умінь і навичок в роботі з дошкільниками;
- оптимальними засобами формувати професійно значущих якостей особистості вихователя;
- спрямувати студентів на здобуття знань (з різною мотивацією) і впливати на якість засвоєння навчальної інформації;
- формування професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти та виховання в контексті вивчення об'єктів та явищ природи, методів ознайомлення дітей з ними і форм організації навчально-виховної роботи в умовах суспільного дошкільного виховання та сім'ї.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою» є :

- вивчення природних умов України;
- ознайомлення з природними зонами України, її рослинним і тваринним світом, причинами змін пір року;
- формування знань і практичних навичок у створенні розвивального середовища по ознайомленню з природою на ділянці дошкільного закладу і в куточку природи в приміщенні;
- опанування системою знань про сучасні методи ознайомлення дошкільників з природою та форми організації взаємодії педагога і вихованців в контексті пізнання природи;
- забезпечення теоретичної і практичної підготовки майбутнього педагога до організації природо пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку;
- створення у студентів цілісного уявлення про навчальну дисципліну на основі інтеграції знань і міждисциплінарних зв'язків;
- засвоєння основних положень, що характеризують підходи в ознайомленні дітей з природою видатних педагогів минулого та сучасної науки і практики;
- розуміння специфіки використання набутих умінь і знань під час практичної діяльності;
- виявлення та використання суб'єктивного досвіду студентів у навчально-

- виховному процесі;
- навчання майбутніх педагогів проведенню роботи з дітьми різних вікових груп з ознайомлення з природою відповідно до програм дошкільного закладу;
 - вироблення вміння свідомого і творчого підходу до визначення навчально-виховних завдань відбору змісту, методів, форм і засобів ознайомлення дошкільників з природою;
 - опанування системи сучасних активних і інтерактивних прийомів роботи з дітьми;
 - формування професійної компенсації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати :**

- природні умови України;
- головні риси і характер рельєфу України;
- кліматичні фактори, основні метеорологічні елементи;
- особливості тваринного і рослинного світу України;
- вимоги до влаштування куточку природи в дошкільному закладі;
- біологічні особливості постійних і тимчасових мешканців куточка природи, вимоги до їх утримання;
- варіативність планування ділянки дошкільного закладу;
- біологічні особливості рослин квітника, городу, саду;
- предмет, об'єкт, методологію, історію становлення та розвитку методики ознайомлення з природою дітей дошкільного віку;
- закономірності та принципи організації природо пізнавальної діяльності дітей;
- завдання, зміст, види, форми, сутність і характер процесу пізнання дітьми природи;
- основні методи керівництва природо пізнавальної діяльності дітей;
- вимоги до планування й обліку роботи по ознайомленню дітей з природою.

вміти :

- самостійно добирати літературу і додаткову інформацію відповідно до теми;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами в природі, рослинами і тваринами;
- складати паспорт на кімнатні рослини;
- встановлювати зв'язок між походженням рослин і вимогами її до світла, вологи, тепла, ґрунту;
- вміти захистити свій проект для куточка природи, як з естетичної доцільності, так із створення умов для утримання мешканців;
- поєднувати тварин і рослин в куточку природи відповідно сезонам: осінь, зима, весна, літо;
- складати план-схему квітника;
- підбирати посадковий матеріал для квітників, городу;
- знаходити найбільш оптимальні умови для утримання тварин і рослин в

межах дитячого садка;

- знати способи приваблювання птахів на ділянку дошкільного закладу;
- вміти добирати інформаційний матеріал з тем курсу;
- орієнтуватися в основних законах та закономірностях природного довкілля, а також знання про об'єкти і явища природи, доступних дітям дошкільного віку для пізнання;
- аналізувати завдання ознайомлення дітей з природою і здійснювати доцільний вибір методичної сукупності організації природо пізнавальної діяльності дітей;
- використовувати педагогічно доцільні засоби і методи керівництва процесом ознайомлення дітей з природою;
- аналізувати отримані результати та прогнозувати покращення засвоєння знань дітьми про природу;
- залучати батьків до вирішення основних завдань ознайомлення дітей з природою.

У студентів мають бути сформовані такі предметні компетентності:

- вміння продемонструвати знання та розуміння системи педагогічних засобів, форм, методів, їх етапність, спрямованість на розв'язання конкретних педагогічних завдань, пов'язаних з визначеним предметом знань;
- здатність діагностувати знання, вміння та навички дітей з природознавства у відповідності з особистісними вимірами розвитку дитини, здійснювати на цій основі диференційоване навчання і виховання, об'єктивно оцінювати наслідки власної діяльності;
- вміння визначати та застосовувати елементи природодоцільного світогляду;
- навички формування реалістичних уявлень і понять про природу;
- вміння закласти основи формування елементів екологічного світорозуміння;
- вміння навчити дітей найпростішим прийомам вирощування рослин і догляду за тваринами;
- вміння уявити бажаний кінцевий результат роботи з ознайомлення дітей з природою в узагальненому вигляді;

- здатність орієнтуватись на інтереси та потреби дітей під час вибору об'єктів спостережень;
- вміння створювати умови для розвитку пізнавального потенціалу дитини у процесі ознайомлення з природою;
- вміння викликати у дітей інтерес, емоційне захоплення, радість від спілкування з природою;
- здатність стимулювати самостійні спостереження, ігрову діяльність з природними матеріалами, забезпечуючи розвиток активності, допитливості, творчості дітей;
- здатність створювати природниче середовище для експериментів та дослідів;
- вміння виготовляти дидактичні посібники для активізації і закріплення знань дітей про природу;
- здатність організовувати і проводити дидактичні ігри з природним матеріалом для розвитку пізнавальної активності;
- вміння виховувати у дітей інтерес до духовних, історичних і культурно-національних цінностей народу на природознавчому матеріалі.
- здатність аналізувати навчальні програми Базового компоненту дошкільної освіти;
- обґрунтовувати класифікацію методів навчання ознайомлення дітей з природою;
- вибирати оптимальні методи навчання з метою ефективного досягнення дидактичних цілей у конкретних педагогічних ситуаціях цілісного процесу навчання ознайомлення дітей з природою;
- встановлювати взаємозв'язки між різними формами організації процесу навчання ознайомлення дітей з природою;
- розробляти методику організації і проведення різних типів занять, складати їх детальні конспекти.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 години/ 3 кредити ECTS.

Структура програми навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Нормативна (за вибором)
Модулів – 3	Спеціальність 5.01010101 «Дошкільна освіта»	Рік підготовки: 3
Змістових модулів – 3		Семестр 5-6-й
Загальна кількість годин – 108 год		Лекції 22 год.
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>«молодший спеціаліст»</i>	Практичні 12 год.
		Семінарські 8 год.
		Самостійна робота 48 год.
		Індивідуальні завдання 12 год.
		Модульний контроль 6 год.
		Вид контролю: екзамен

Структура навчальної дисципліни

«Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні	індивід-ні	семінари	мод.к	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1.						
Змістовий модуль 1. Основи природознавства						
Тема 1. Вступ до курсу. Природні умови України та її природні зони. Рослинний та тваринний світ.	4	2		2		
Тема 2 Куточок природи як матеріальна база ознайомлення дітей з природою.	4	2		2		
Тема 3. Куточок природи в дитячому садку.	6	2	2		2	
Тема 4. Ділянка дошкільного закладу.	6	2	2			2
Разом за змістовим модулем 1	20	8	4	4	2	2
Змістовий модуль 2. Теоретично-методичні засади методики ознайомлення дошкільників з природою.						
Тема 5. Вступ. Предмет, методи і завдання курсу.	2	2				
Тема 6. Наочні методи ознайомлення дошкільників з природою.	4	2		2		
Тема 7. Словесні методи ознайомлення дошкільників з природою.	2	2				
Тема 8. Практичні методи ознайомлення	12	2	4	2	2	2

дошкільників з природою.						
Разом за змістовим модулем 2	20	8	4	4	2	2
Змістовий модуль 3.						
Форми організації та планування роботи по ознайомленню дітей з природою.						
Тема 9. Форми організації та планування роботи по ознайомленню дітей з природою.	2	2				
Тема 10. Екскурсія як організована форма навчання, як особливий вид занять. Цільові і повсякденні прогулянки в природу.	8	2	2		4	
Тема 11. Засоби фіксації знань дітей про природу.	10	2	2	4		2
	20	6	4	4	4	2
Усього годин	60	22	12	12	8	6

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи природознавства

Тема 1. Вступ до курсу. Природні умови України та її природні зони.

Рослинний та тваринний світ.

Сезонні зміни в природі України.

Екологічні проблеми України.

Природні умови України.

Природні умови України. Рельєф України, головні риси рельєфу, його характер. Клімат – як багаторічний режим погоди в даній місцевості. Кліматичні фактори. Основні метеорологічні елементи, їх характеристика. Прогнозування погоди.

Ґрунти, морфологічні ознаки ґрунтів (забарвлення, структура, будова, механічний склад, включення).

Водні ресурси України: моря, річки, озера, лимани, водосховища і ставки.

Природні зони України.

Зона мішаних лісів, лісостепова зона, степи, середньоземноморські субтропіки. Фактори, які зумовлюють створення природних комплексів. Екологічні проблеми окремих природничих зон. Урбанізація, рекреація. Природоохоронні об'єкти, національні природні парки, природні заповідники.

Зона змішаних лісів. (Українське полісся). Територія розташування. Рівнинний характер рельєфу. Ґрунти дерново-підзолисті.

Лісостепова зона. Межі розташування. Розчленованість глибокими долинами річок, ярами і балками. Ґрунти сірі лісові і чорноземи.

Степова зона. Рівнинна поверхня.

Зона середземноморських субтропіків. Південний берег Криму. Гористий рельєф. Клімат субтропічний.

Природні зони України. Фактори, які зумовлюють створення природних комплексів, мішані ліси, лісостепова і степова зони; екологічні проблеми окремих природничих зон, урбанізація, рекреація; увалисто-балковий та увалистий рельєф, височини і низовини, тектонічні западини. Український кристалічний щит; природоохоронні об'єкти, національні природні парки, природні заповідники.

Природа України. Рослинний і тваринний світ України. Сезонні зміни.

Різноманітність і багатство рослинного світу України. Роль рослин в природі і житті людини. Унікальна планетарна роль рослин.

Характерні особливості рослинного угруповання відповідно до природної зони. Фітоценози – як рослинне угруповання.

Тваринний світ України. Найбільш типові представники різних типів, класів, рядів поширені в Україні. Пристосування до умов існування. Сезонні зміни в природі України. Причини змін пір року. Компоненти погоди, кліматоутворюючі фактори. Клімат як багаторічний режим умов погоди.

Сезонні зміни в природі України.

Характерна особливість клімату України, причини зміни пір року, відхилення осі землі від площини орбіти; календарний, астрономічний, фенологічний початок пори року; характерні ознаки явищ в неживій природі, залежність тваринного і рослинного світу від явищ неживої природи, найбільш яскраві явища різних пір року: осені, зими, весни, літа.

Компоненти погоди, сезонні явища, кліматоутворюючі фактори, метеорологічні та агрометеорологічні поняття, температурні умови. Клімат, як багаторічний режим умов погоди, тепло забезпечення періоду вегетації, біологічний та вимушений спокій у рослин, рівнодення, сонцестояння, сніготанення, передзимня, паморозь, іній тощо; хмари за формою і висотою (кучові, перисті, шарові, слоїсті), повітряні маси, циклони, антициклони.

Основні поняття тем: екологічні проблеми, науково-технічна революція, деградація озонового шару, ґрунтів, водойм, вивчення природи як фактор професійної підготовки вихователя;

Рельєф як сукупність різноманітних за формою і походженням нерівностей земної поверхні, ендегенні та екзогенні процеси сучасного рельєфу поверхні України, клімат як багаторічний режим погоди в Україні, основні метеорологічні елементи, несприятливі метеорологічні явища, морфологічні ознаки ґрунтів, охорона водних ресурсів України, біогеографічний поділ, гідрологія, акліматизація.

Тема 2. Куточок природи як матеріальна база ознайомлення дітей з природою.

Куточок природи – важлива умова організації діяльності дітей дошкільного віку.

Навчально-виховне значення куточка природи. З історії створення куточка природи. Вимоги до вибору тварин та рослин. Розміщення і обладнання куточка природи. Стандартне і нестандартне обладнання. Сезонні та постійні мешканці в куточку.

Основні поняття теми: куточок природи як розвивальне середовище, шлях формування реалістичних уявлень про природу, розвиток пізнавальних інтересів, системні знання, формування знань про залежності у природи, створення умови розвитку пізнавальних інтересів.

Кімнатні рослини в куточку природи.

Кімнатні рослини в куточку природи як постійні і тимчасові мешканці куточка природи. Різноманітність рослин, їх будова, способи розмноження. Поділ рослин на групи: красиво квітучі, декоративно-листяні, цибулинні, ампельні, виткі, сукуленти. Догляд за кімнатними рослинами: поливання, обприскування, пересаджування, перевалка, підрізання, боротьба з хворобами та шкідниками кімнатних рослин.

Основні поняття теми: диференційовані потреби рослин в основних факторах середовища, прийоми догляду за кімнатними рослинами, сприятливі умови для утримання рослин.

Тема 3. Куточок природи в дитячому садку.

Тварини в куточку природи.

Акваріумні рибки – постійні мешканці куточка природи. Прісноводні риби місцевих водойм в акваріумі. Екзотичні, холодноводні, тепловодні, іскрометні. Водорості, слимаки. Влаштування акваріума і догляд за ним. Акватераріум та його мешканці.

Основні поняття теми: прогресивні ознаки класу риб, пристосувальні особливості до умов водного середовища, забезпечення біологічної рівноваги,

достатнє природне освітлення, екологічні елементи в акваріумних середовищах. Рослини вільно плаваючі, внутрішнє і зовнішнє запліднення.

Птахи та дрібні ссавці в куточку природи.

Біологічна характеристика птахів, яких можна утримувати в куточку природи (канарка, хвилястий папуга тощо). Особливості зовнішнього вигляду, походження, поведок, догляду. Обладнання клітки для птахів.

Дрібні ссавці в куточку природи. Прогресивні ознаки класу ссавців. Тварини, що пристосовані до життя в умовах неволі. Біологічні особливості зовнішнього вигляду, пристосування до життя на волі та в неволі, розмноження, піклування про потомство.

Представники ряду гризунів: морська свинка, хом'як, соні, кролик в куточку природи дитячого садка. Зовнішній вигляд, пристосування до умов середовища, поведки, сезонні зміни в житті тварин. Організація умов утримання тварин в куточку природи. Забезпечення санітарно-гігієнічних умов у догляді за тваринами. Постійні і сезонні мешканці куточка природи.

Основні поняття теми: прогресивні ознаки класу птахів і ссавців, скелетно-м'язова, нервова системи, інстинктивна та складна поведінка, еволюційний розвиток, забезпечення зв'язку з навколишнім середовищем, приручені тварини, ланцюги живлення, значення тварин в природі.

Семінар 1.Сезонні і постійні мешканці куточка природи.

Практичне заняття 1. Постійні і тимчасові мешканці куточка природи.

Тема 4. Ділянка дошкільного закладу.

Озеленення ділянки.

Ділянка дошкільного закладу як розвивальне середовище в ознайомленні дітей з природою. Вплив на розвиток всіх сторін особистості дитини. Організація різноманітної діяльності дітей – пізнавальної, ігрової, трудової.

Вимоги до озеленення ділянки. Складові компоненти озеленення ділянки. Залежність використання компонентів від загального ландшафту місцевості і ділянки. Планування ділянки. Розташування дерев алеями, групами. Одиночні посадки дерев. Поєднання дерев і кущів в пейзажному оформленні ділянки. Характеристика дерев і кущів рекомендованих для озеленення кущів і використання їх в озелененні.

Посадка дерев і кущів. Догляд за ними.

Основні поняття теми: розвивальне середовище, компоненти озеленення, агротехніка у вирощуванні рослин, ландшафтний пейзаж, рослини вітрозапильні і комахозапильні, рослини одно- і дводомні, мальовничі обриси крон, декоративний ефект.

Квітники на ділянці дошкільного закладу.

Вибір місця на ділянці дошкільного закладу для розташування квітників. Різноманітність форм квітників, залежність їх від наявності площі. Форми квітників: клумби, рабатки, міксбортери, партери.

Вибір рослин для квітників. Урахування строків цвітіння, кольорової гами, висоти рослин.

Біологічні особливості рослин однорічних, дворічних, багаторічних. Догляд за рослинами квітника.

Основні поняття теми: естетичний план, цикл розвитку рослин, дійове ставлення до створення краси, раціональність форми квітника, фонові квіти, килимові квітники, точки огляду квітників.

Город на ділянці дошкільного закладу.

Умови планування городу на ділянці дошкільного закладу. Вибір місця. Розмір грядок, міжрядь. Елементи декоративного оформлення городу. Найбільш поширені родини овочевих рослин, їх характеристика. Особливості вирощування і догляду за овочами. Біологічний і механічний засіб боротьби із шкідниками.

Основні поняття теми: родини овочевих рослин, умови розвитку рослин: холодостійкі і теплостійкі овочі, елементи живлення рослин, сорт овочів, овочева розсада, збалансованість живлення, пікірування рослин, пасльовані, хрестоцвіти, зонтичні, лободові, лілійні комахи-ентомофаги.

Плодові дерева і плодово-ягідні кущі на ділянці дошкільного закладу.

Плодові дерева і плодово-ягідні кущі на ділянці дошкільного закладу. Особливості вибору місця для посадки плодових дерев. Характеристика сортів різних плодових дерев і кущів. Посадка саду і догляду за ним. Сезонні роботи в плодовому саду.

Основні поняття теми: плодові дерева, плодово-ягідні кущі, фаза плодоносіння, карликові дерева, пальметні рослини, сильнорослі рослини, пристовбурні кола, кісточкові плодові дерева, саджанці, органічні добрива.

Практичне заняття 2. Озеленення ділянки дошкільного закладу .

Змістовий модуль 2. Теоретично-методичні засади методики ознайомлення дошкільників з природою.

Тема 5. Вступ. Предмет, методи і завдання курсу.

Становлення і розвиток методики ознайомлення з природою.

Використання природи у вихованні дітей дошкільного віку в історії прогресивної педагогіки. Завдання ознайомлення з природою в Базовому компоненті. Загальна характеристика різноманітних методів.

Суть методу ознайомлення дітей з природою. Класифікація методів за різними джерелами. Аналіз різних систем класифікації методів. Вибір методу. Етапи засвоєння дітьми знань. Взаємозв'язок всіх методів між собою. Різноманітність прийомів, які спрямують дітей на виконання певного дидактичного завдання. Репродуктивний, проблемний, дослідницький, естетичний шлях. Аналіз і синтез діяльності. Сенсорні еталони. Об'єкт і суб'єкт сприймання.

Основні поняття теми: предмет, метод, особистість, фактор розвитку, вплив факторів природи на особистість, виховання, розвиток, всебічний розвиток, гармонійна дитина, гуманізація виховання, система знань, аналіз і синтез, мислення: образне, наочне, логічне, активна пізнавальна діяльність.

Тема 6. Наочні методи ознайомлення дошкільників з природою.

Спостереження – основний метод ознайомлення дітей з природою.

Визначення спостереження і його навчально-виховне значення. Дослідження різними науковцями проблеми спостережень. Спостереження у природі – складна пізнавальна діяльність. Види спостережень. Методика керівництва спостережень. Структура спостережень, етапи. Підготовка вихователя до спостережень. Прийоми активізації пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку. Планування практичної роботи по організації спостережень в різних вікових групах.

Використання ілюстративного матеріалу під час ознайомлення дошкільників з природою

Потреба використання ілюстративного матеріалу під час ознайомлення дошкільників з природою.

Позитивні аспекти використання різноманітного ілюстративного матеріалу. Врахування недоліків використання ілюстративного матеріалу (плоске зображення об'ємних предметів, невідповідність розмірам реального предмету тощо). Вимоги до ілюстративного матеріалу. Використання ілюстративного матеріалу. Види ілюстративного матеріалу. Місце ілюстративного матеріалу в навчально-виховній роботі з дошкільниками. Методика використання різних видів ілюстративного матеріалу.

Тема 7. Словесні методи ознайомлення дошкільників з природою.

Характеристика словесних методів ознайомлення дошкільників з природою. Взаємодія чуттєвого і раціонального пізнання. Розповідь вихователя. В чому полягає цінність розповіді вихователя?

Розповіді сюжетні і описові. Словесні логічні завдання. Використання дитячої природознавчої літератури. Бесіда (вступні, супровідні, заключні). Вимоги до різних видів бесід, їх місце в навчально-виховному процесі в різних вікових групах. Специфіка змісту бесіди, її тип, своєрідність проведення, використання наочного матеріалу в ході бесіди.

Основні поняття теми: форма мислення, взаємодія пізнання чуттєвого і раціонального, оптимальність взаємодії, пізнавальні інтереси, словесні логічні завдання, причинно-наслідкові зв'язки, критичність мислення, елементи інформації, активація думки.

Тема 8. Практичні методи ознайомлення дошкільників з природою.

Праця дітей в природі. Праця в природі як один із основних методів ознайомлення дошкільників з природою. Навчально-виховне значення праці в природі, її своєрідність. Педагогічні та гігієнічні вимоги до праці дітей у природі. Види праці в природі, їх зміст у різних вікових групах. Форми організації праці дітей у природі: доручення, чергування, колективна праця дітей у природі. Методика організації праці в природі з дітьми різних вікових груп.

Основні поняття теми: оптимальність діяльності в праці, динамічність, цінність орієнтації, гуманістична спрямованість праці, зміст доручень, особливості орієнтації чергувань, методика організації колективної праці, комплекси до організації різних видів праці.

Пошуково-дослідницька діяльність.

Нескладні досліди як метод ознайомлення дітей з природою. Цінність пошуково-дослідницької діяльності дітей дошкільного віку. Вимоги до складних дослідів в природі. Структура дослідів, їх етапи. Зміст пошуково-дослідницької діяльності дітей різних вікових груп. Організація пошуково-дослідницької діяльності на екологічній стежині. Створення зон для організації складних дослідів. Методика організації і проведення складних дослідів.

Основні поняття теми: дослід як спосіб матеріального впливу, практична діяльність дітей і словесне обґрунтування, зв'язки в природі доступні дитячому осмисленню, максимальна активація розумової діяльності, структура дослідів, їх етапи, особливості висунення припущень, використання методу моделей.

Семинар 2. Гра

Практичне заняття 3. Планування практичної роботи по організації спостережень в різних вікових групах.

Практичне заняття 4. Планування практичної роботи по організації пошуково-дослідницької діяльності і праці в різних вікових групах ДНЗ.

Змістовий модуль 3. Форми організації та планування роботи по ознайомленню дітей з природою.

Тема 9. Форми організації та планування роботи по ознайомленню дітей з природою.

Загальна характеристика основних форм ознайомлення з природою.

Необхідність використання різноманітних форм у навчально-виховному процесі ДЗН та сім'ї. Зв'язок навчальних завдань з різними формами роботи.

Заняття як важлива форма ознайомлення дітей з природою.

Значення і місце занять у системі роботи ознайомлення з природою дітей різних вікових груп. Зміст знань, умінь і навичок, що формуються на заняттях з природознавства, виходячи з вимог програми. Відбір матеріалу до заняття. Єдність виховних та освітніх завдань, що здійснюються на заняттях. Зв'язок занять з іншими формами роботи. Типи занять за місцем в системі ознайомлення з природою дітей дошкільного віку. Методика проведення занять різного віку. Особливості організації та проведення занять з дітьми різного віку. Система і послідовність занять, пов'язаних з природою у різні пори року.

Планування і облік роботи по ознайомленню дітей з природою.

Значення, мета та основні принципи планування природи з ознайомлення дітей з природою. Вимоги до планування. Вихідні принципи для планування системи роботи як на заняттях так і в повсякденному житті. Планування системи занять на сезон. Поступове ускладнення матеріалу. Встановлення зв'язків занять з основ природознавства і с заняттями з інших розділів програми. Розробка системи комплексних занять. Встановлення зв'язків при планування системи занять з роботою в повсякденному житті. Види планів.

Основні поняття теми: спільна навчальна діяльність, дошкільна дидактика, процес навчання на як спеціально організована діяльність; залежність методу навчання від форми організації дітей, особистісноорієнтовані форми., формування початкових уявлень, збагачення та розширення знань, узагальнення та систематизація знань, система занять, забезпечення пізнавальних потреб та інтересів дітей, методи в системі взаємопоповненч інформації та вражень, умови успішного навчання, принципи планування роботи урахування основних дидактичних принципів; спланованість як пропорційність, визначення перспективи урахування ускладнення змісту, варіативність у плануванні, розгорнутий план, план-схема, план-конспект.

Тема 10. Експедиція як організована форма навчання, як особливий вид занять. Цільові і повсякденні прогулянки в природу.

Місце експедиції в системі роботи щодо ознайомлення дітей з природою в умовах дитячого садка та сім'ї. Тематика і структура експедицій в природу. Методика проведення експедицій. Підготовка вихователя до експедиції. Визначення програмових завдань, місця маршруту експедиції, підбір обладнання для збору і розміщення природного матеріалу. Підготовка дітей до експедиції. Поєднання різноманітних методів і прийомів з дітьми в ході експедицій. Організація діяльності дітей на експедиції: пізнавальної, ігрової, трудової.

Цільові та повсякденні прогулянки дітей дошкільного віку в природі.

Цільові прогулянки, їх значення в збагаченні уявлень дітей про довкілля, в пізнанні природного середовища місцевості. Умови проведення цільових прогулянок. Відмінність між експедиціями, цільовою і повсякденною прогулянкою. Зміст спостережень на цільових прогулянках.

Повсякденні прогулянки. Місце прогулянок в режимі дня та навчально-виховному процесі. Основні структурні частини та періодичні елементи прогулянок. Зміст спостережень за об'єктами і явищами природи на прогулянці. Форми організації спостережень. Стимулювання дітей до самостійних спостережень. Керівництво ними вихователем.

Організація різноманітних ігор з природним матеріалом на прогулянках в різні пори року. Праця дітей на ділянках під час прогулянок. Організація пошуково-дослідницької діяльності на прогулянці.

Основні поняття теми: форма навчання, структура експедиції, методичні компоненти експедиції, види експедицій, експедиційне обладнання, інформаційне поле про взаємозв'язки в природі, поняття про природокористування, режимні процеси, цільові прогулянки, повсякденні прогулянки, постійні і періодичні елементи в структурі прогулянки, оптимальний рівень організації ділянки ДНЗ, колективний та індивідуальний характер організації роботи з дітьми, екологічна свідомість, естетичний розвиток.

Практичне заняття 5. Планування експедицій, цільових прогулянок, щоденних прогулянок в природу з дітьми різних вікових груп.

Семинар 3. Екологічна спрямованість ознайомлення з природою на повсякденних і цільових прогулянках, в індивідуальній роботі з дітьми.

Семінар 4. Екологічні стежини як розвивальне природне середовище та планування роботи на них.

Тема 11. Засоби фіксації знань дітей про природу.

Потреба фіксації знань у дітей дошкільного віку. Способи фіксації знань у дітей дошкільного віку: ведення календарів природи та погоди в різних вікових групах, складання букетів, гербаріїв, колекцій, малювання, аплікація, виготовлення поробок з природного матеріалу, виготовлення «Книги природи», підготовка усного журналу, газети, свят та розваг на природничому матеріалі. Особливості ведення календарів погоди в усіх вікових групах і календарів природи в старшому дошкільному віці. Методика організації природничих розваг. Зв'язок ознайомлення дошкільників з природою з іншими розділами.

Основні поняття теми: своєрідність пізнання дошкільниками закономірностей сезонних змін в природі в різні пори року, розвиток у дітей спостережливості, залежність форми фіксації знань про природу із ускладненням знань; унаочнення процесу поступових змін в природі, особливості гуманізації педагогічного процесу, краєзнавчі підходи у навчанні і вихованні.

Практичне заняття 6. Фіксація знань дітей про природу. Ведення календаря природи та погоди.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою»
Всього 108 год, з них аудиторних – 60 год. (лекції – 22 год., семінари – 8 год., індивідуальні – 12 год., практичних – 12 год., модульний контроль – 6 год.) СО – 48 год.

Назва модуля	Основи природознавства							Теоретично-методичні засади методики ознайомлення дошкільників з природою.						
Кількість балів за модуль	73 бали							82 балів						
Теми лекцій	1	2	3					5	6	7	8			
Теми лекцій	Вступ до курсу. Природні умови України та її природні зони. Рослинний та тваринний світ.	Куточок природи як матеріальна база ознайомлення дітей з природою.	Куточок природи в дитячому садку.				Ділянка дошкільного закладу.		Вступ. Предмет, методи і завдання курсу.	Наочні методи ознайомлення дошкільників з природою.	Словесні методи ознайомлення дошкільників з природою.	Практичні методи ознайомлення дошкільників з природою.		
Теми семінарських занять				Семінар 1. Сезонні і постійні мешканці куточ.								Семінар 2. Гра.		
Теми практичних занять					Пр. 1. Постійні і тимчасові мешканці куточка природи			Пр. 2. Озеленення ділянки дошкільного закладу					Пр. 3. Планування практичної роботи по організації спостережень в різних вікових групах	Пр. 4. Планування практичної роботи по організації пошук-слідчял-тї і праці в різних вік. групах
Модульний контроль	25 балів							25 балів						
ІНДЗ														
Самостійна робота	Табл.6.1. (5 балів)	(5 балів)	Табл..6.1			Табл..6.1 (5 балів)		Табл. 6.1 (5 балів)		Табл. 6.1 (5 балів)		Табл. 6.1 (5 балів)		Табл.6.1 (5 балів)
Підсумковий контроль														

Модулі	Змістовий модуль III.						
Назва модуля	Форми організації та планування роботи по ознайомленню дітей з природою						
Кількість балів за модуль	107 балів						
Лекції	9	10				11	
Теми лекцій	Форми організації та планування роботи по ознайомленню дітей з природою	Екскурсія як організована форма навчання, як особливий вид занять. Цільові і повсякденні прогулянки в природу.					Засоби фіксації знань дітей про природу.
Теми семінарських занять				Семінар 3. Екологічна спрямованість ознайомлення з природою на повсякденних і цільових прогулянках, в індивідуальній роботі з дітьми.	Семінар 4. Екологічні стежини як розвивальне природне середовище та планування роботи на них.		
Теми практичних занять			Пр.р.5. Планування екскурсій, цільових прогулянок, Щоденних прогулянок в природу з дітьми різних вілових груп.				Пр.р.6 Фіксація знань дітей про природу. Ведення календаря природи та погоди.
Модульний контроль	25 балів						
ІНДЗ	30 балів						
Самостійна робота	Табл.6.1. (5 балів)				Табл. 6.1 (5балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	
Підсумковий контроль	екзамен						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінар № 1 Тема: Сезонні і постійні мешканці куточка природи.	2
2	Семінар № 2 Тема: Гра	2
3	Семінар № 3. Тема: Екологічна спрямованість ознайомлення з природою на повсякденних і цільових прогулянках, в індивідуальній роботі з дітьми.	2
4	Семінар 4. Тема: Екологічні стежки як розвивальне природне середовище та планування роботи на них.	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичне заняття 1. Постійні і тимчасові мешканці куточка природи.	2
2	Практичне заняття 2. Озеленення ділянки дошкільного закладу .	2
3	Практичне заняття 3 Планування практичної роботи по організації спостережень в різних вікових групах.	2
4	Практичне заняття 4. Планування практичної роботи по організації пошуково-дослідницької діяльності і праці в різних вікових групах ДНЗ.	2
5	Практичне заняття 5. Планування екскурсій, цільових прогулянок, щоденних прогулянок в природу з дітьми різних вікових груп.	2
6	Практичне заняття 6. Фіксація знань дітей про природу. Ведення календаря природи та погоди.	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до курсу. Природні умови України та її природні зони. Рослинний та тваринний світ.	4
2	Тема 2. Куточок природи як матеріальна база ознайомлення дітей з природою.	4
3.	Тема 3. Куточок природи в дитячому садку.	4
3.	Тема 4. Ділянка дошкільного закладу.	4
4.	Тема 6. Наочні методи ознайомлення дошкільників з природою.	4
5.	Тема 7. Словесні методи ознайомлення дошкільників з природою.	4
6.	Тема 8. Практичні методи ознайомлення дошкільників з природою.	8
7.	Тема 9. Форми організації та планування роботи по ознайомленню дітей з природою.	4
8.	Тема 10. Екскурсія як організована форма навчання, як особливий вид занять. Цільові і повсякденні прогулянки в природу.	8
9.	Тема 11. Засоби фіксації знань дітей про природу.	4
Разом		48

**Карта самостійної роботи студентів
I семестр**

Табл.6.1

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I Основи природознавства			
Тема 1. Вступ до курсу. Природні умови України та її природні зони. Рослинний та тваринний світ.	Семінарські заняття. Модульний контроль.	5	I
Тема 2. Куточок природи як матеріальна база ознайомлення дітей з природою.	Семінарське заняття, модульний контроль, індивідуальне заняття.	5	II
Тема 4. Ділянка дошкільного закладу.	Практичне заняття, модульний контроль	5	III
Разом за змістовим модулем 16 год		15 балів	
Змістовий модуль II Теоретично-методичні засади методики ознайомлення дошкільників з природою.			
Тема 5. Вступ. Предмет, методи і завдання курсу	Модульний контроль, семінарське завдання	5	IV
Тема 6. Наочні методи ознайомлення дошкільників з природою.	Модульний контроль,	5	V
Тема 7. Словесні методи ознайомлення дошкільників з природою. Гра як провідна діяльність дітей дошкільного віку.	Семінарське заняття, модульний контроль.	5	VI

Тема 8. Практичні методи ознайомлення дошкільників з природою.	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, модульний контроль.	5	VII- VIII
Всього: 16 год		Разом 20балів	
Змістовий модуль 3.			
Форми організації та планування роботи по ознайомленню дітей з природою.			
Тема 9. Форми організації та планування роботи по ознайомленню дітей з природою.	Модульний контроль	5	
Тема 10. Експерсія як організована форма навчання, як особливий вид занять. Цільові і повсякденні прогулянки в природу.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття	5	
Тема 11. Засоби фіксації знань дітей про природу.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, практичне заняття, модульний контроль,	5	
Всього: 16		15	
Всього:		50 балів	

8. Індивідуальні завдання
Тематика ІНДЗ з навчальної дисципліни
«Основи природознавства і методика ознайомлення дітей
з природою»

1. Організація пошуково-дослідницької діяльності дітей в природі.
2. Спостереження в природі – основа формування реалістичних уявлень та понять про природу.
3. Екскурсії і прогулянки в природу – засіб виховання любові до рідного краю.
4. Формування трудових умінь і навичок в процесі праці дітей в природі.
5. Розвиток пізнавальних інтересів в процесі ознайомлення з природою в різні пори року.
6. Екологічне виховання дітей дошкільного віку в процесі ознайомлення з природою.
7. Гра в процесі ознайомлення дітей з природою.
8. Куток природи дошкільного навчального закладу.
9. Словесні методи ознайомлення дітей з природою.
10. Сенсорний розвиток дітей в процесі ознайомлення дітей з природою.
11. Використання спадщини Софії Русової в ознайомленні дітей з природою.
12. Розвиток пізнавальних інтересів в процесі організації пошуково-дослідної діяльності дітей.
13. Формування гуманної взаємодії з довкіллям в екологічному вихованні дітей дошкільного віку.
14. Ознайомлення дітей з птахами рідного краю.
15. Екологічні стежки як розвивальне середовище і особливості організації роботи на них.
16. Організація роботи по ознайомленню з довкіллям на екологічних стежках.
17. Куточок природи як лабораторія пошуково-дослідницької роботи.
18. Використання різних форм праці в ознайомленні дітей з природою.
19. Особливості організації ігор природничого змісту.
20. Організація розваг природничого змісту з дітьми дошкільного віку.
21. Мовно-логічні завдання як засіб розумового розвитку дошкільнят.
22. Використання дитячої природознавчої літератури як шлях розширення кола знань про природу.
23. Використання бесід з метою встановлення причинних зв'язків і залежностей в природі.
24. Особливості екологічного виховання дітей старшого дошкільного віку.

25. Особливості організації екологічного виховання з дітьми молодшого дошкільного віку.
26. Організація практичної діяльності з дітьми на городі.
27. Організація практичної діяльності з дітьми на квітнику.
28. Активізація діяльності дітей дошкільного віку, спрямована на покращення природного середовища.
29. Педагогічні умови формування у дітей екологічної культури.
30. Формування естетичних вражень дошкільників засобами природи.
31. Зв'язок дошкільного навчального закладу і сім'ї з проблем екологічного виховання.
32. Зв'язок дошкільного навчального закладу і сім'ї у формуванні трудових умінь і навичок дошкільників.
33. Наступність у роботі дитячого садка і школи в екологічному вихованні.
34. «Метод проектів» у екологічному вихованні старших дошкільнят.
35. Гуманістичний підхід до екологічної освіти дошкільників.
36. Екологічний тренінг як метод вивчення з дітьми взаємозв'язків у природі.
37. Ознайомлення дошкільнят з екологічними властивостями рослин.
38. Виховання дошкільників у процесі ознайомлення з правилами поведінки у природі.
39. Формування у старших дошкільників уявлень про різноманітність природних умов на Землі.
40. Праця в природі як метод екологічного виховання.

**Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічне дослідження)**

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети та завдань дослідження	2
2.	Складання плану письмової роботи	2
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденції подальшого розвитку даного питання	14
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій. Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	4
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаних джерел).	4
6.	Використання ілюстрацій та фото під час захисту роботи	4
Разом		30

**Шкала оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічне дослідження)**

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	19-24	Добре
Середній	9-18	Задовільно
Низький	0-8	Незадовільно

9. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни.

10. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове контрольна робота, звіт, реферат.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Види діяльності	К-сть завдань	Розрахунки	К-сть рейтинг.балів
1.	Лекційні заняття (відвідування)	11	11x1	11
2.	Семінарські заняття а) відвідування; б) робота на семінарському занятті	4	4x1	4
		4	3x10	30
3.	Практичні заняття: а) відвідування; б) робота на практичних заняттях.	6		6
		6	6	6
		10	6x10	60
4.	Самостійна робота	10	10x5	50
5.	Індивідуально-дослідницька робота	1	1x30	30
6.	Модульна контрольна робота	3	3x25	75
	Підсумковий рейтинговий бал коефіцієнт іспит	60% 267:60=4,45 40%		267

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Методика навчання природознавства» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п.ІУ), де визначено види і терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4 бальну) та європейську (ECT S) шкалу подану в таб. 8.1, табл. 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки
ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	зараховано
B	82-89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75-81 (добре)		
D	69-74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60-68 (достатньо)		
FX	35-59 (недостатньо – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	не зараховано
F	1-34 (незадовільно з можливістю повторного складання)		

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у таблиці 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											екзамен 40
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T8	T10	T11	
78				82				107			

Коефіцієнт $267:60= 4,45$

12. Методичне забезпечення

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів.

13. Питання до іспиту

1. Природні умови України та її природні зони.
2. Клімат України. Кліматичні фактори. Основні метеорологічні елементи, їх характеристика. Прогнозування погоди.
3. Природа України. Рослинний світ України.
4. Природа України. Тваринний світ України.
5. Сезонні зміни в природі України. Характерна особливість клімату України.
6. Куточок природи – важлива умова організації дітей дошкільного віку. Вимоги до вибору тварин та рослин.
7. Розміщення і обладнання куточка природи. Сезонні та постійні мешканці куточка природи.
8. Кімнатні рослини в куточку природи: поділ рослин на групи. Найбільш типові представники різних груп кімнатних рослин.
9. Догляд за кімнатними рослинами. Сприятливі умови для утримання рослин.
10. Акваріумні рибки – постійні мешканці куточка природи.
11. Влаштування акваріума і догляд за ним.
12. Птахи в куточку природи. Особливості зовнішнього вигляду, поведінки, догляд. Обладнання клітки для птахів.
13. Дрібні ссавці в куточку природи (морська свинка, хом'як ...). Зовнішній вигляд, пристосування до умов середовища. Організація умов утримання.

14. Озеленення ділянки дошкільного закладу. Вимоги до озеленення ділянки. Складові компоненти озеленення.
15. Планування ділянки дошкільного закладу. Розташування дерев алеями, групами. Поєднання дерев і кущів.
16. Газони та вертикальне озеленення ділянки.
17. Квітники на ділянці. Різноманітність форм квітників: клумби, рабатки, портери.
18. Вибір рослин для квітників: однорічні, дворічні, багаторічні рослини квітника.
19. Город на ділянці дошкільного закладу. Планування городу.
20. Город на ділянці дошкільного закладу. Найбільш поширені родини овочевих культур.
21. Город на ділянці дошкільного закладу. Особливості вирощування і догляду за рослинами.
22. Плодові дерева на ділянці дошкільного закладу. Посадка саду і догляд за ним.
23. Плодово-ягідні кущі на ділянці дошкільного закладу.
24. Приваблювання птахів на ділянку дошкільного закладу.
25. Влаштування екологічної стежки на ділянці дошкільного закладу.
26. Особливості планування роботи на екологічній стежці в межах дошкільного закладу.
27. Природничі свята та розваги в дошкільному закладі.
28. Особливості екологічного виховання дітей дошкільного віку. Зміст та організація роботи з екологічного виховання.
29. Методик ознайомлення дітей дошкільного віку з природою. Системи класифікації методів.
30. Спостереження у природі – складна пізнавальна діяльність. Визначення спостереження і його навчально-виховне значення.
31. Види спостережень у природі. Їх класифікація.
32. Структура спостереження. Його етапи.
33. Методика організації і проведення спостережень в різних вікових групах.
34. Праця дітей в природі. Навчально-виховне значення праці в природі та її своєрідність.
35. Види праці в природі, їх зміст у різних вікових групах.
36. Форми організації праці дітей у природі.
37. Особливості організації чергувань дітей в куточку природи.
38. Структура заняття із колективної праці в різних вікових групах.
39. Екскурсія як форма ознайомлення дітей з природою. Навчально-виховне значення екскурсій, їх відмінність від прогулянок.
40. Тематика екскурсій в природу, їх види та структура.
41. Цільові прогулянки в природу. Методика організації та проведення цільових прогулянок.
42. Організація повсякденних прогулянок в природу.
43. Словесні методи ознайомлення дітей з природою, їх значення та загальна характеристика.
44. Бесіда як метод ознайомлення дітей з природою. Значення бесід, їх види, особливості використання в старшому дошкільному віці.

45. Розповідь вихователя. Цінність розповідає як методу ознайомлення природою. Вимоги до розповіді.
46. Використання дитячої природознавчої літератури. Значення, добір художніх творів, місце в навчально-виховному процесі.
47. Види дидактичних ігор в ознайомленні дітей з природою. Їх характеристика та методика організації.
48. Організація ігор з водою, піском, повітрям. Створення умов для ігор та їх зміст.
49. Суть дослідницького методу в пізнанні оточуючої природи.
50. Структура дослідження та методика його проведення.
51. Види ілюстративного матеріалу в ознайомленні дітей з природою. Вимоги до нього.
52. Засоби фіксації знань дітей про природу. Ведення календарів природи і погоди.
53. Форми організації роботи по ознайомленню дошкільників з природою. Різні типи занять.
54. Складіть план-схему спостереження за рибкою з дітьми молодшого дошкільного віку.
55. Для ознайомлення дітей з властивостями води сплануйте декілька дослідів. (вікова група за вибором студента).
56. Сплануйте нескладні дослідження по ознайомленню дітей з властивостями повітря для дітей старшого дошкільного віку.
57. Визначить мету до дидактичної гри «Чарівна торбинка» для дітей молодшого дошкільного віку. Укажіть послідовність проведення цієї гри. Яка роль вихователя в керівництві цією грою?
58. Розповідь вихователя. Цінність розповіді як методу ознайомлення з природою. Описові і сюжетні розповіді. Їх місце в навчально-виховному процесі.
59. В чому полягає відмінність в методиці організації колективної праці з дітьми молодшого старшого дошкільного віку.

14. Рекомендована література

Базова

1. Вакулюк.П.Г. Оповіді про дерева. – Київ: «Урожай», 1999 – 295с.
2. Веретенникова С.О. Ознайомлення дітей дошкільного віку з природою. – К.: Вища шк., 1979. – 248с.
3. Дитина. Програма виховання і навчання дітей дошкільного віку / Проскура О.В.- К.:Освіта,1993
4. Дитина. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук.О.В.Огнев'юк, К.І.Волинець. – 3-е вид.доопр.та доп. – К.: Київ ун-т ім.Б.Грінченка, 2012. – 482с.
5. Енциклопедичний довідник «Тваринний світ України». – К.: Думка, 2003.
6. Запоржан. Екологія в початковій школі, Каменець-Подольський, Абетка, 1999р.
7. Лисенко Н.В. Екологічне виховання дошкільників.-К.:Освіта, 1993.-160с.
8. Любарова В.М., Марковська Т.В.. Привабливий світ кімнатних рослин. – К.: Освіта, 2004.

9. В.М.Люборова. Куточок природи в дошкільному закладі. – К.: Освіта, 2012.
10. Маяковська М.М. Уголок природи в детском саду. – М.: Просвещение, 1984, 160с.
- 11.Плохій З.П. Виховання екологічної кльтури дошкільників,К.:Ред.журн. «Дошкільне виховання», 2002.-173с.
12. Таборова В.М. Куточок природи в дошкільному закладі. – К.: Освіта, 2012.
13. Юхимчик Д.Ф. Кімнатне квітництво. – Київ: Урожай, 1999.
14. Яришева Н.Ф. Ознайомлення дітей з природою. – К.: Вища школа, 1993.
15. Яришева.Н.Ф. Основи природознавства. Природа України. Навчальний посібник. – К.:Вища школа, 1995 - 335 с.
16. Яромир Покорны. Деревья вокруг нас.- Киев, Артия, 1980, 198с.

Допоміжна

1. 1. Азбук квітникаря / А.С.Сироватська, А.І.Гречишкін. - К.: Урожай, 1993. - 272с.
2. В.А. Алексеев 300 вопросов и ответов о животных океана. Ярославль “Академия развития” 1997. - 240с.
3. Виховання дошкільників в праці / Авт. Кол. За ред.. З.Н.Борисової. – К., 1997. – 112с.
4. Воспитание дошкольников в труде. / В.Г.Нечаева – М.: Просвещение, 1983. – 207с.
5. В.Д. Бондаренко. Внимание: птицы! Львов: Вища шк., 1981. - 116с.
6. Е.Н. Анашкина 300 вопросов и ответов о птицах. Ярославль “Академия развития” 1998. - 240с.
7. К.Н. Благосклонов. Охрана и привлечение птиц. - М.: Просвещение, 1972.
8. Н.Ф.Виноградова .Умственное воспитание детей в процессе ознакомления с природой. – М.: Просвещение, 1982. – 112с.
9. О.Д. Барабаш., Л.В. Калуська., О.В.Яновська. Свята і розваги в дитячому садку. - К.: Освіта, 1995. - 128с.
- 10.Т.І.Бабовал, В.О.Вихрущ. Природознавство. Цікавий світ навколо нас. Книга для читання. II частина - Тернопіль: Навч. Книга - Богдан, 2001..